

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. I. Opinio damnata proponitur, & an per illam damnetur doctrina de
opinione minus probabili sequenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

Contradicente Sempronio, contra hoc decretum procedet Iudex negando eam talem terminum. Secus in illis præparatorijs actibus, qui non sunt in præiudicium probabile partium.

63. Probatur assertio. Nullum enim est verbum in hac damnatione, quæ illam limitet ad solam sententiam potissimam causæ, vt clare constat ex illis verbis, *Iudicem posse iudicare iuxta opinionem etiam minus probabilem*; id autem verbum iudicare vniuersalissimum est ad decidendum quamcumque litem, aut quemcumque listis articulum, super quo est controversia partium.

64. Confirmatur. Hæc enim damnatio eo respicit, vt semper Iudex suffragetur iuri meliori, & probabiliori partis alterutrius: sed in actibus interlocutorijs potest inveniri ius melius, & probabilius vnius partis: ergo etiam in his debet intelligi hæc damnatio.

DISSERTATIO IV.

An licitum sit sequi in praxi opinionem tenuiter probabilem?

CAPVT I.

Opinio damnata proponitur; & an per illam damnetur doctrina de opinione minus probabili sequenda.

SVMMARIVM.

Qui senserint, hic damnari electionem opinionis minus probabilis? n. 2

Potest opinio esse valde probabilis, & minus probabilis, quam oppositum. 3.

Ex hoc ipso decreto convincitur falsitas

eius asserti. n. 4.

1. **T**ertia propositio ex damnatis à SS. D. Innocentio hæc est: *Generatim dum probabilitate, sive intrinseca, sive extrinseca, quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeat, confisi, aliquid agimus, semper prudenter agimus.* In quibus verbis excludit Romana Cathedra probabilitatem tenuem à regimine conscientie, ita vt nemo intelligatur operari prudenter, si tenui probabilitate nitatur.

2. Sed quid sit hæc tenuis probabilitas, operæ pretium est discutere. Wilhelmus Sandæus in eo libro, qui inscribitur *Confutatio trium virorum*, circa hanc tertiam propositionem damnaram refert, Tabularium Gallicum (larvati nominis) credidisse, damnatam esse à Pontifice sententiam communem Theologorum asserentium, posse deduci ad praxim quamlibet opinionem probabilem, etiam minus probabilem, & minus tutam materialiter, quasi omnis opinio minus probabilis, & minus tuta materialiter sit tenuiter probabilis. Et hunc esse sensum damnationis ideo ille asseruit, vt attribueret Iesuitis propositionem damnatam, quasi soli Iesuitæ, ex quibus tres dumtaxat numerat, docuerint, posse nos sequi opinionem minus probabilem, & minus tutam materialiter, scilicet extra materiam de valore Sacramenti.

3. Id tamen esse falsum, manifeste convincitur primo. Potest enim vna opinio esse minus probabilis, & tamen eius probabilitas esse magna. Sic enim fulgor Lunæ est minor fulgere Solis; & tamen stolidum esset, & contra modum loquendi Sacre Scripturæ, dicere fulgorem Lunæ esse tenuem. Nam Genes. 1. dicitur: *Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare maius, vt præesset diei, & luminare minus, vt præesset nocti; & Stellas.*

Vbi

Vbi notandum est, Lunam dici Luminare magnum ob maiorem Lucis splendorem, non ob quantitatem, quæ minor est quantitate aliarum Stellarum. Sed numquid quia Luna est luminare minus, affirmabimus, perperam dictum esse, *duo luminaria magna?* Absit. Sic similiter dicendum est, esse posse duas opiniones oppositas magnæ probabilitatis, quarum favorabilior sit minus probabilis strictiore. Ergo ex eo quod una opinio sit minus probabilis, quam opposita, non inferitur, quod illa sit tenuiter probabilis.

4. Convincitur secundo ex hoc ipso decreto. In illo enim damnantur aliqua propositiones modales de modo *Probabile*, ita propositio 57. *Probabile est, sufficere attritionem naturalem, modo honestam.* Et propositio 44. *Probabile est, non peccare mortaliter, qui imponit falsum crimen alicui, ut suam iustitiam, & honorem defendat.* Eiusdem Ordinis sunt propositiones secunda, sexta, & trigesima quinta. Iam vero si hoc decretum damnat omnem propositionem vere probabilem, quæ sit minus probabilis opposita, non est cur damnentur illæ modales de modo *probabile*. Quod clare ostenditur. Nam si opinio minus probabilis damnatur, non sufficit ad praxim, quod opinio sit probabilis, sed requiretur, quod sit probabilior. Cû ergo hoc decretum intendat removeere à praxi Fidelium has opiniones, *tamquam scandalosas, & in praxi perniciosas*, ut dicitur in præmio Decreti; & opinio, quæ non dicit, id esse probabilis, sed solum dicit esse probabile, non posset deduci ad praxim, si damnaretur opinio minus probabilis, dum opinio non dicit, id esse probabilis, atque adeo practicabile, non est cur damnentur. Atqui re ipsa damnatur eæ propositiones modales de modo *Probabile*; quia non sunt practice proba-

biles: ergo non damnantur opiniones vere probabiles, quamvis sint minus probabiles oppositis.

5. Convincitur tertio. Nam si Sacra Congregatio vellet damnare assertum de opinione minus probabilis admittenda ad praxim, quanto facilius esset id assertum per suos terminos formales damnare, quam per id circumloquium de tenuiter probabilis, quæ à probabilitatis finibus non exeat? Signum ergo manifestum est, non fuisse intentionem Sacræ Congregationis damnare praxim opinionis minus probabilis.

6. Confirmatur. Nam loquendo de Iudice, clare expressit damnationem opinionis, quæ asserit, Iudicem sequi posse opinionem probabilem. Quam ergo meliorem occasionem habere potuit ad damnandam pro omni casu minorem probabilitatem, si eam damnare vellet?

7. Convincitur quarto. Nam de minus, esse dubium, an in damnatione huius tertiæ propositionis includatur damnatio doctrinæ admittentis opinionem minus probabilem ad praxim. Nefas enim est, quod privatus Doctor velit recensere inter propositiones damnatas propositionem, de cuius damnatione dubitatur. In dubio enim nemo damnatur; imo vero in Iure solemne est, in dubio standum esse pro reo.

8. Convincitur quinto. Etenim in dubio nemo potest spoliari sua possessione: sed opinio vere probabilis quæ minus probabilis est, & minus tuta (extra materiam valoris Sacramentorum) est in quasi possessione practicabilitatis apud fere omnes Theologos: ergo ex eo, quod unus vel alter moveat dubium de damnatione illius, non est spolianda sua possessione. Vbi notandum est, quod sæpe inculcavimus, improprie vocari minus tutam, quia formaliter

est tutissima, & solum dicitur materialiter minus tuta, propterea quod exponitur peccato materiali, vt explicui in 1. & 3. part. Crif. Theologica.

9. Sexto denique vincitur ijs omnibus, quibus infra probabo, opinionem probabiliter probabilem non incurrere damnationem huius tertiae propositionis.

CAPVT II.

An doctrina de opinione probabiliter sequenda incurrat hanc damnationem?

SUMMARIVM.

Damnari opiniones probabiliter probabiles aliqui censent. n. 10. & 14.

Argumenta quibus moventur. n. 11. & seqq.

Lumb. 10. **R**aymundus Lumbier tom. 3. Summa a num. 1737. distinguit duplex genus opinionum probabilium; eo quod aliae sint certo probabiles, & aliae sint probabiliter probabiles. Nam circa aliquas opiniones formamus iudicium certum de probabilitate earum; circa alias vero non possumus formare iudicium certum, sed dumtaxat probabile de ipsa probabilitate earum, idque asserit tam de probabilitate intrinseca, quam de extrinseca. Quam distinctionem quidam Recentiores prius docuerant. Docet ergo, posse nos uti ad praxim opinione certo probabili; non vero ea, quae est probabiliter probabilis. Et concludit. in hoc decreto, nomine tenuis probabilitatis intelligi opinionem, quae non est certo probabilis; sed probabiliter probabilis.

11. Quas vero opiniones conti-

neat hic Author sub nomine probabiliter probabilium, ex eius argumentis colligitur. Igitur opiniones tenuiter probabiles, de quibus loquitur decretum, esse eas, quae solum sunt probabiliter probabiles; sic probat primo. Quia qui operatur ex opinione probabiliter probabili, non reddit fetutum, quod non peccabit, imo re ipsa formidat, an re ipsa peccabit: agnoscensque periculum peccandi, illud amplectitur: ergo illud dictamen conscientiae non est certum, sed quasi dubium: ergo peccat operando cum eo dubio practico: ergo merito intelligitur damnata ea opinio probabiliter probabilis sub nomine tenuis probabilitatis.

12. Probat secundo illo exemplo Guilielmi Episcopi Parisiensis, cui apparuit quidam Cancellarius Parisiensis affirmans, se in aeternum damnatum ex tribus causis; quarum vna erat, vt ipse dixit: *Contra sententiam plurimorum de pluralitate beneficiorum, quasi licite tenendorum, opinionem propriam defensavi; & in hoc me periculo mortalis culpa commisi.* Sed prius ante mortem suaserat ei praedictus Episcopus, vt vnum beneficium retinens reliqua renunciaret: responderratque Cancellarius: *Experiar, an sit damnabilis opinio de retentione plurium beneficiorum.* Ex quo colligit Lumbier, Cancellarium formidasse de probabilitate opinionis, atque adeo exposuisse se periculo peccandi: id autem est sequi opinionem probabiliter probabilem: ergo peccat, qui talem opinionem sequitur. Alia exempla refert ad idem propositum.

13. Probat tertio. Nam vt quis non peccet, non sufficit formare iudicium probabile, quo probabiliter censeat, se non peccare; sed requiritur iudicium certum, quo censeat, se in tali operatione non peccaturum: sed qui sequitur opinionem probabiliter pro-